

ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਟੂਰ

ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਤੇ ਅਮਨ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ, ਫੇਜ਼ 3ਬੀ-1, (ਮੋਹਾਲੀ) ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਧਿਆਪਕਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਿਸ਼ਮਾ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਮਾਤ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਟੂਰ 'ਤੇ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਮਨ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਸੀ, ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਦੁੱਖ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦਾ ਸੱਭ ਤੋਂ ਗੂੜ੍ਹਾ ਮਿੱਤਰ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੂੰ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬੁਖਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਆਰਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਮਨ ਨੇ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਨਾਲ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਚਿੰਤਾ ਨਾ ਕਰੇ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਟੂਰ ਬਾਰੇ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਾਵੇਗਾ। ਅਮਨ ਆਪਣੀ ਜਮਾਤ ਨਾਲ ਟੂਰ 'ਤੇ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਟੂਰ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਉਹ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਦੇ ਘਰ ਆਇਆ। ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਅਮਨ ਕੋਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਉਤਸੁਕ ਸੀ।

ਸੁਖਵਿੰਦਰ — ਅਮਨ, ਤੁਸੀਂ ਕਦੋਂ ਵਾਪਸ ਆਏ।

ਅਮਨ — ਅਸੀਂ ਕੱਲ੍ਹ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ ਵਾਪਸ ਪਰਤੇ ਸੀ।

ਸੁਖਵਿੰਦਰ — ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਜਾਣ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਕਿਹੜੇ ਸਾਧਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ?

ਅਮਨ — ਮੋਹਾਲੀ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਲਗਭਗ 240 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਹੈ। ਰਿਸ਼ਮਾ ਮੈਡਮ ਨੇ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਛੋਟੀ ਦੂਰੀ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਸਾਈਕਲ, ਰਿਕਸ਼ਾ ਅਤੇ ਆਟੋ ਰਿਕਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਲੰਬੀ ਦੂਰੀ ਲਈ ਕਾਰ, ਜੀਪ, ਬੱਸ, ਰੇਲਗੱਡੀ ਅਤੇ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਰੇਲਗੱਡੀ ਰਾਹੀਂ ਜਾਵਾਂਗੇ।

ਅਸੀਂ ਰੇਲ-ਗੱਡੀ ਰਾਹੀਂ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਗਏ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਲਈ ਰੇਲਗੱਡੀ ਸਵੇਰੇ ਸੱਤ ਵਜੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਸਕੂਟਰ 'ਤੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਛੱਡ ਆਏ ਸਨ।

ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਥਾਂ ਜਾਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਦੀ ਅਧਿਆਪਕਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਾਨਾਂ ਉੱਪਰ ਜਾਣ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਾਧਨ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਆਓ ਆਪਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੀਏ।

1. 2. 3.
4. 5. 6.

ਸੁਖਵਿੰਦਰ—ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਕੀਤਾ ?

ਅਮਨ— ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਭੀੜ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਪਲੇਟਫਾਰਮ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਗੱਡੀ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕੀਤੀ। ਕੁੱਝ ਲੋਕ ਚਾਹ-ਸਟਾਲ ਤੋਂ ਚਾਹ ਪੀ ਰਹੇ ਸਨ। ਕੁੱਝ ਨਾਸ਼ਤਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਖਬਾਰ ਵਾਲਾ ਅਖਬਾਰ ਵੇਚ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਟੇਸ਼ਨ, ਤੇ ਬਹੁਤ ਚਹਿਲ-ਪਹਿਲ ਸੀ। ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਲਈ ਵੀਲ ਚੇਅਰ ਦਾ ਵੀ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੀ।

ਆਪਣੇ ਨਾਨਾ-ਨਾਨੀ ਜਾਂ ਦਾਦਾ-ਦਾਦੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਛੋਟੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਨ ?

ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼

ਅਧਿਆਪਕ ਲਈ— ਇਹ ਇੱਕ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਹੈ। ਲੋਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਬੱਚੇ ਬਹੁਤ ਕਲਪਨਾਸ਼ੀਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਸਵੀਰ ਵਿਖਾ ਕੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਦਿੱਤਾ ਖਾਣਾ ਭਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ।

ਵਿਅਕਤੀ	ਕੰਮ	ਵਿਅਕਤੀ	ਕੰਮ
1.		4.	
2.		5.	
3.		6.	

ਸੁਖਵਿੰਦਰ—ਫਿਰ ਗੱਡੀ ਕਦੋਂ ਆਈ ?

ਅਮਨ— ਗੱਡੀ ਠੀਕ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਆ ਗਈ। ਸਾਡਾ ਡੱਬਾ ਡੀ-5 ਸੀ। ਅਧਿਆਪਕ ਨੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਪੜ੍ਹੇ ਤੇ ਅਸੀਂ ਆਪੋ ਆਪਣੀਆਂ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਬੈਠ ਗਏ। ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਸੀ।

ਸੁਖਵਿੰਦਰ—ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਉਤਸੁਕਤਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਛੇਤੀ ਦੱਸੋ ਅੱਗੇ ਕੀ ਹੋਇਆ ?

ਅਮਨ— ਅਸੀਂ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਖੇਤ ਅਤੇ ਵਾਹਨ ਵੇਖੇ। ਬਾਹਰ ਵੇਖਣ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਰੁੱਖ ਭੱਜ ਰਹੇ ਹੋਣ। ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਟ੍ਰੈਕਟਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਹੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇੱਕ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀ ਬਲਦ ਗੱਡੀ ਵੀ ਲਿਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦੋਧੀ ਆਪਣੇ ਸਾਈਕਲਾਂ 'ਤੇ ਡੋਨੇ (ਢੋਲ) ਲੱਦ ਕੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਸਵੇਰੇ ਸਾਢੇ ਗਿਆਰਾਂ ਵਜੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਪਹੁੰਚ ਗਏ।

ਕਿਰਿਆ-1 : ਪੁਰਾਣੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਜਾਂ ਰਸਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਕੱਟ ਕੇ ਇੱਥੇ ਚਿਪਕਾਉ ਅਤੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।

ਸੁਖਵਿੰਦਰ — ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿੱਥੇ ਗਏ ?

ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ

ਅਮਨ — ਰਿਸ਼ਮਾ ਮੈਡਮ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਟੋ ਰਿਕਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਆਟੋ ਰਿਕਸ਼ਾ ਵਾਲਾ ਸਾਨੂੰ ‘ਸ਼ੇਰਾਂ ਵਾਲੇ ਗੇਟ’ ਲੈ ਗਿਆ। ਉੱਥੋਂ ਅਸੀਂ ਤਾਂਗੇ ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਟਾਊਨ ਹਾਲ ਪਹੁੰਚੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਪੈਦਲ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲ ਚੱਲ ਪਏ। ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁੰਦਰ ਇਮਾਰਤਾਂ ਸਨ। ਡਾ. ਬੀ.ਆਰ.ਅੰਬੇਡਕਰ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬੁੱਤ ਵੀ ਸਨ। ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਸਕਰੀਨ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਜਿਸ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਸੁਖਵਿੰਦਰ — ਤੁਸੀਂ ਉੱਥੇ ਪੈਦਲ ਕਿਉਂ ਗਏ ?

ਅਮਨ — ਮੈਡਮ ਜੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੈਟਰੋਲ ਅਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਬਹੁਤ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵੀ ਇਸਦੀ ਮਾਰ ਤੋਂ ਅਛੂਤਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਗੱਡੀਆਂ ਦੇ ਧੂੰਏਂ ਤੋਂ ਫੈਲਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਟਾਊਨ ਹਾਲ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਹਨ ਦੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ।

ਸੁਖਵਿੰਦਰ — ਇਹ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਗੱਲ ਹੈ, ਅੱਛਾ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਸਮਾਨ ਕਿੱਥੇ ਰੱਖਿਆ ?

ਅਮਨ — ਅਸੀਂ ਕਾਰ ਪਾਰਕਿੰਗ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਗੁਰੂਦੁਆਰਾ ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਦੇ ਨਾਲ ਬਣੀ ਸਰਾਂ ਵਿੱਚ ਠਹਿਰੇ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਅਸੀਂ ਕਮਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਸਮਾਨ ਰੱਖਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਹਰਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਪੁੱਜੇ। ਅੰਦਰ ਜਾ ਕੇ ਅਸੀਂ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗ ਕੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ। ਅਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵੀ ਗਏ। ਪਰਿਕਰਮਾ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਦੁੱਖ-ਭੰਜਨੀ ਬੇਰੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵੀ ਕੀਤੇ।

ਸੁਖਵਿੰਦਰ — ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਲੰਗਰ ਵੀ ਛਕਿਆ ?

ਅਮਨ — ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਲੰਗਰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਲੰਗਰ ਛਕਿਆ। ਇੱਥੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਸਮੂਹਿਕ ਰਸੋਈ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਲੰਗਰ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਭੇਦ-ਭਾਵ ਤੋਂ ਇੱਕ ਥਾਂ ਬੈਠ ਕੇ ਲੰਗਰ ਛਕਦੇ ਹਨ।

ਸੁਖਵਿੰਦਰ — ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਕਿੱਥੇ ਗਏ?

ਅਮਨ — ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਜਲ੍ਹਿਆਂ ਵਾਲਾ ਬਾਗ ਵੇਖਣ ਲਈ ਗਏ। ਇੱਥੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਯਾਦਗਾਰ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਜਲ੍ਹਿਆਂ ਵਾਲਾ ਬਾਗ

ਸੁਖਵਿੰਦਰ — ਕੀ ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਵਾਪਸ ਸਰਾਂ ਵਿਚ ਆ ਗਏ ?

ਅਮਨ — ਨਹੀਂ, ਮੈਡਮ ਜੀ ਨੇ ਅੱਗੇ ਆ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਰਿਕਸ਼ੇ ਦਿਖਾਏ। ਇਹ ਬਿਜਲੀ ਨਾਲ ਚਾਰਜ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸ਼ੋਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਰਹਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਸੁਖਵਿੰਦਰ — ਤੁਸੀ ਉੱਥੇ ਹੋਰ ਕੀ ਦੇਖਿਆ ? ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਕਿੱਥੇ ਗਏ ?

ਅਮਨ — ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਮਹਿਕਮੇ ਵਲੋਂ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਲਈ ਚਲਾਈ ਗਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਟੂਰਿਸਟ ਡਬਲ ਡੈੱਕਰ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਦੁਰਗਿਆਨਾ ਮੰਦਿਰ, ਕਿਲ੍ਹਾ ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੈਨੋਰਮਾ ਦੇਖਣ ਲਈ ਗਏ। ਜਿਸ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਬੈਠੇ ਉਹ ਦੋ ਮੰਜ਼ਿਲਾ ਸੀ ਤੇ ਉਪਰਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਛੱਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਅਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਬਜ਼ਾਰ ਵੀ ਦੇਖੇ।

ਡਬਲ ਡੈੱਕਰ ਬੱਸ

ਅਮਨ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੁਝ ਦੇਖਿਆ ਉਹ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਜਾਣ ਲਈ ਜਿਹੜੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਉਹ ਵੀ ਲਿਖੋ—

ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸਥਾਨ	ਜਾਣ ਲਈ ਸਾਧਨ

ਕਿਰਿਆ 2 ਬੱਚਿਓ! ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਛੁੱਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰ ਨਾਨੀ, ਭੂਆ ਜਾਂ ਮਾਸੀ ਕੋਲ ਗਏ ਹੋਵੋਗੇ। ਉਥੇ ਤੁਸੀਂ ਕਿਹੜੀ-ਕਿਹੜੀ ਜਗ੍ਹਾ ਵੇਖੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ ਅਤੇ ਜਿਸ ਸਾਧਨ ਰਾਹੀਂ ਗਏ ਉਹ ਵੀ ਲਿਖੋ।

ਜਗ੍ਹਾ	ਸਾਧਨ

ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕੁਝ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ/ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਥਾਨ ਉੱਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਾ ਮਿਲਿਆ ਹੋਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਗਤੀਵਿਧੀ ਆਪਣੇ ਨੇੜੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਜਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸੁਖਵਿੰਦਰ—ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਕਿੱਥੇ ਗਏ ?

ਅਮਨ—ਇੱਥੋਂ ਅਸੀਂ ਉਸੇ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਅਟਾਰੀ ਬਾਰਡਰ ਦੇਖਣ ਗਏ। ਇੱਥੇ ਅਸੀਂ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਝੰਡਾ ਉਤਾਰਨ ਦੀ ਰਸਮ ਵੇਖੀ। ਉੱਥੇ ਸਾਡੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਭਾਰਤੀ ਸੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲ ਦੇ ਜਵਾਨ ਸ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਹੋਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਨੂੰ ਸੜਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਿਯਮਾਂ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਕਵਿਤਾ ਵੀ ਸੁਣਾਈ।

ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ ਜੇਕਰ ਬੱਚਿਓ,
ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਿਯਮ ਅਪਣਾਈਏ,

ਸੁਖੀ-ਸਾਂਦੀ ਘਰ ਤੋਂ ਚੱਲੀਏ,
 ਸੁਖੀ-ਸਾਂਦੀ ਮੁੜ ਆਈਏ।
 ਚੱਲਣ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਹੈ ਪੱਕਾ, ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਹੀ ਜਾਈਏ,
 ਕਰਤਬ ਕਦੇ ਨਾ ਸੜਕ ਤੇ ਕਰੀਏ,
 ਨਾ ਹੀ ਖੇਡ ਖਿਡਾਈਏ।

ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰੀ, ਬੜੀ ਹੈ ਮਾੜੀ,
 ਇਸ ਤੋਂ ਬਚੀਏ ਅਤੇ ਬਚਾਈਏ,
 ਬੱਤੀਆਂ, ਸਿਪਾਹੀ ਤੇ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨ ਕੇ,
 ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਈਏ।

ਬ੍ਰੇਕ, ਘੰਟੀ 'ਤੇ ਇੰਡੀਕੇਟਰ,
 ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆਈਏ।
 ਵਾਹਨ ਚਲਾਉਂਦੇ ਫੋਨ ਨਾ ਕਰੀਏ
 ਨਾ ਉੱਚਾ ਸੰਗੀਤ ਵਜਾਈਏ।

ਸੁਖਵਿੰਦਰ — ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਕੀਤਾ ?

ਅਮਨ — ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਅਸੀਂ ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਸਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਢਾਬੇ ਤੋਂ ਰੋਟੀ ਖਾਧੀ ਅਤੇ ਸਰ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਸੌਂ ਗਏ।

ਸੁਖਵਿੰਦਰ — ਤੁਸੀਂ ਵਾਪਸ ਮੁਹਾਲੀ ਕਿਵੇਂ ਆਏ ?

ਅਮਨ — ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਅਸੀਂ ਸਰ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੱਕ ਵੈਨ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲੈ ਲਈ। ਅਸੀਂ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਰੇਲਗੱਡੀ ਰਾਹੀਂ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ। ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਟੂਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਧੀਆ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਰਪੂਰ ਸੀ।

ਸੁਖਵਿੰਦਰ — ਮੈਨੂੰ ਪੂਰੇ ਟੂਰ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਸੁਣ ਕੇ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਾ ਆਇਆ। ਇੰਝ ਲੱਗਿਆ ਮੈਂ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾ ਆਇਆ ਹਾਂ।

ਅਮਨ — ਅੱਛਾ! ਹੁਣ ਮੈਂ ਚਲਦਾ ਹਾਂ, ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦੇ ਹਾਂ।

1. ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ—

(ਰੇਲ ਗੱਡੀ, ਝੰਡਾ, ਸ਼ਹੀਦਾਂ, ਵੀਲ ਚੇਅਰ)

1. ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਲਈ ਦਾ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
2. ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਵਾਇਆ ਮੋਹਾਲੀ) ਲਈ ਸਵੇਰੇ ਸੱਤ ਵਜੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
3. ਅਟਾਰੀ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਰੋਜ਼ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਉਤਾਰਨ ਦੀ ਰਸਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
4. ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲੇ ਬਾਗ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2. ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੈਲਾਨੀ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।

.....
.....

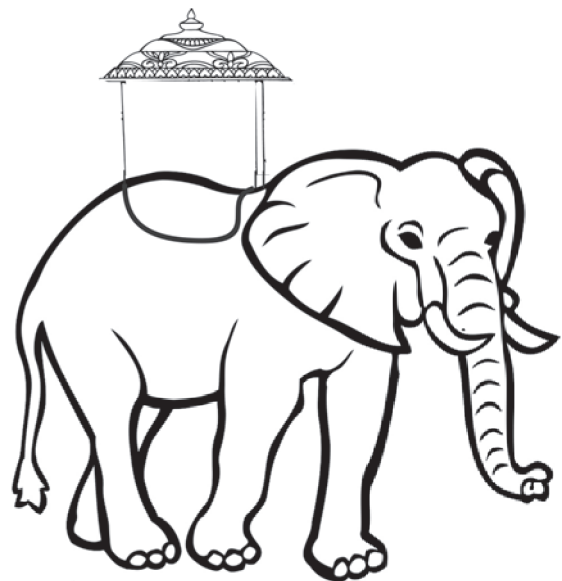
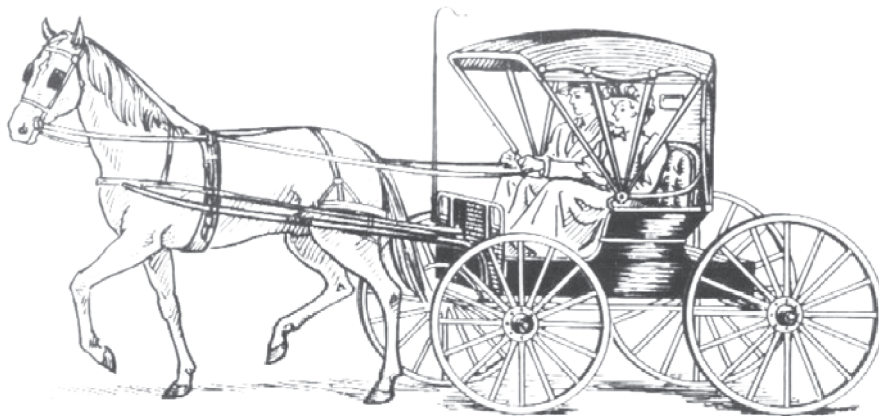
ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3. ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਰਿਕਸ਼ੇ ਕੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੀ ਫਾਇਦਾ ਹੈ ?

.....
.....

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4. ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲ ਪੈਦਲ ਚਲਦੇ ਸਮੇਂ ਅਮਨ ਨੇ ਕੀ ਕੁੱਝ ਵੇਖਿਆ ?

.....
.....

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5. ਹੇਠਾਂ ਕੁੱਝ ਚਿੱਤਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਆਪਣੇ ਵੱਡਿਆਂ ਜਾਂ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਖੋ ਅਤੇ ਰੰਗ ਭਰੋ—

6. ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੁਝਾਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬੁਝੋ ਅਤੇ ਚਿੱਤਰ ਨਾਲ ਮਿਲਾਨ ਕਰੋ—

ਚਿੱਤਰ

ਛੱਕ-ਛੱਕ ਦਾ ਰਾਗ ਸੁਣਾਉਂਦੀ
ਮਟਕ-ਮਟਕ ਇਹ ਤੁਰਦੀ ਜਾਂਦੀ

.....

ਚਿੱਤਰ

ਉੱਚੇ ਅਸਮਾਨੀ ਉੱਡਦਾ ਜਾਵੇ
ਝੱਟ ਪਹੁੰਚਾਵੇ ਦੇਰ ਨਾ ਲਾਵੇ

.....

ਚਿੱਤਰ

ਇਹ ਹੈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਵਾਰੀ
ਘੱਟ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਨ ਦੂਰ ਬਿਮਾਰੀ

.....

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਦਿਮਾਗੀ ਕਸਰਤ—

